ופרומה משני צדדיה ורוחצת עם בני אדם

עם בני אדם ס"ד אלא במקום שבני אדם

רוחצין אזו מצוה מן התורה לגרשה שנאמר

יכי מצא בה ערות וגו' ושלחה מביתו והלכה

והיתה לאיש אחר שהכתוב קראו אחר ילומר

שאין זה בן זוגו יילראשון זה הוציא רשעה

מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו זכה

שני שלחה שנאמר יושנאה האיש האחרון

ואם לאו קוברתו שנאמר או כי ימות האיש

האחרון כדאי הוא במיתה שזה הוציא רשעה

קה א מיי׳ פ״י מהלכות גירושין הלכה כב סמג עשין נ טוש״ע אה״ע

סימן קיט סעיף ד: קו ב מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ה: קו ג מיי שם הלי כא

טוש"ע שם סעי' ג: קח ד מיי שם טוש"ע

שם בהג"ה:

מוסף רש"י

הכתוב קראו אחר. למי

שנושלה (סוטה ה). אם שנאתה שלח. שלח לותה כגט ותינשל ללחר (מלאבי כגט ותינשל ללחר

ל) [קוטה ו.], כ) נקוטה וככ"י, על ראשון, ג) מ"א מונראה היא לפני המקום שנואה היא לפני המקום שלח, ד) סניהדרין כג ועם מיתא רי אלינעזר.
 ליכה אינים אינים

תורה אור השלם 1. כי יקח איש אשה וּבְעַלָּה וְתָּהָה אם לא תִּמְצָא חַן בְּעִינְיוֹ כִּי מְצָא סָפּר בְרִיתְת וְנְתוֹ בְּיָרָה ושלחה מביתו:

דברים כד א דברים כד א קארה האיש בחרון וְבְּתַב לְה סַבְּר כִירית וְנָתוֹן בְּיִדְהוּ אוֹ כִי כְּירִית וֹנְתוֹן בְּיִדְהוּ אוֹ כִי יְמָוֹת הָאִישׁ הָאַחָרוֹן יְמִיוֹת הָאִישׁ הָאַחָרוֹן אַ בְּיִדְהוּ אוֹ כִי יְמִוֹת הָאִישׁ הָאַחָרוֹן דברים כד ג אָשֶׁר לְקְתָּוֹה לוֹ לְאָשִׁר: דברים כד ג אָשׁר זיברים כד ג אַשׁר זיברים כד ג בי שנא שלח אמר ייַ

אלדה ישראל הפקה המני על לבושו אמר יי צבאות ונשפרתם ברוחבם ולא תבגדה: מלאכי ב טו 14. תאת שנית תבשה ביות דמעה את מובח יי בבי ואגקה מאין שוד בבי ואגקה מאין שוד ופרומה משני לדדיה. אלל אלילי ידיה כדרך אדומיות שבלרפת שבשרן נראה מלדיהן: עם בני אדם סלקא דעתך. א"כ רגלים לדבר שזונה היא ואסורה לו: במקום שבני אדם רוחלים. והיא נכנסת לעיניהם לאחר יליאתן כשהן לובשין בגדיהן: כי שנא שלח. פסוק

הוא בנבואת מלאכי: אם שנאם'
שלח. כרבי עקיבא: אם שנאם
היא לפני המקום שלח. כב"ש, ואית
דגרסי שנוי המשלח וזו שמעתי שנוי
המשלח לפני המקום ואפילו לבית
המלל נהי דלא כייפינן שלא להוליא
מיהו שנוי הוא: זוג ראשון. אשת
נעורים ובה משתעי קרא כדכתיב
נעורים ובה משתעי קרא כדכתיב
נעורים בכוחכם ובאשת נעוריך
ונשמרתם בכוחכם ובאשת נעוריך
אל יבגוד:

הדרן עלך המגרש

עם בני אדם חלקא דעתך. פירש בקונטרס אם כן רגלים לדבר שזונה היא ואסורה לו וחובה לגרשה ולא מצוה וקשה דהא טווה בשוק ויוצאה וראשה פרוע נמי חובה לגרשה ולא מצוה דבעיא היא בסוטה (דף כה.) אי עוברת על דת יהודית מותר לקיימה או לא

ולא איפשיטא ואמאי לא פריך נמי עלה ויש לומר דכיון דבעיא בסוטה לא הויא אלא מדרבנן קאמר שפיר דמלוה לגרשה אבל זו חובה לגרשה מן החורה ועוד יש לפרש רוחלת עם בני אדם סלקא דעתך אפילו אדם רע אינו סובל זה מאשתו "א או אפילו קלה שבקלות אינה עושה כן: הכתוב קראו אחר. מיתוקמא אפילו כבית הלל

ואערות קאי:

הדרן עלך המגרש

פסקי רי"ד

הדרן עלך מסכת גימין

מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו כי
שנא שלח ר' יהודה אומר אם שנאתה שלח ר' יוחנן אומר שנאוי המשלח ולא פליגי יהא בזוג
ראשון הא בזוג שני שדאמר ר' אלעזר יכל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות
שנאמר יוזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה מאין [עוד] פנות אל המנחה ולקחת
רצון מידכם ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר אתה בגדתה בה והיא
חברתך ואשת בריתך:

הדרן עלך המגרש וסליקא לה מסכת גישין

וווהי מדת אים רע שרואה שנ את אשתו יוצאה וטווה בשוק וראשה פרוע ופרומה משני צדדיה שנ ורוחצת במקום שבני אדם רוחצין זו מצוה מן התורה לגרשה שנא' כי מצא בה ערות דבר: והלכה והיתה לאיש אחר הכתוב קראו

אחר כלומר שאין זה בן אחר כלומר שאין זה בן זוג של ראשון זה הוציא ורבוב זי זוג של ראשון זה הוציא ורבוב זי זוגג של ראשון זה הוציא רשעה בתוך ביתו זכה שני שלחה שנאמר ושנאה האיש האחרון ואם לאו קוברתו שנאמר או כי ימות כדאי הוא במיתה שרשעה זו הכניס לתוך ביתו: כי שנא שלח רב יהודה אמר כי אם שנאתה שלח ור׳ יוחנן אמר שנאוי

ינו כי על מָה על כִּי יִיְ הַעִּיד בִּינְרָ וּבִין אָשֶׁת נְעוּרִיךְּ אֲשֶׁר אַתָה בְּגַדְתָה בְּה וְהִיא חֲבָרְתָרְ וְאַשֶּת בִּינְרָ וּבִין אָשֶׁת נְעוּרִיךְּ אֲשֶׁר אַתָה בְּגַדְתָה בְּה וְהִיא חֲבָרְתָרְ וְאַשֶּׁת בִּרִיתָךְ: מלאכי ב יג-יד נו כי על מָה על כִּי יִיְ הַעִּיד בִּינְרָ וּבִין אָשֶׁת נְעוּרִיךְּ אֲשֶׁר אַתָה בְּגַדְתָה בְּה וְהִיא חֲבַרְתַּרְ וְאַשֶּׁת בִּרִיתָךְ:

ימות כדאי הוא במיתה שרשעה זו הכנים לתוך ביתו: כי שנא שלח רב יהודה אמר כי אם שנאתה שלח ור׳ יוחנן אמר שנאוי המשלח ולא פליגי הא בזיווג ראשון הא בזיווג ראשון הא בזיווג ראשון הא בזיווג ראשון הא בזיווג באמר ר׳ אלעור כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות שנאמר וואת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה׳ וגו׳ עד והיא חברתך ואשת בריתך: םליק פרק הבגרש בליקא מסבתא דניםין

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הַדְרָן עֲלָך מַפֶּבֶת גִיטִין וְהַדְרָךְ עֲלָן. דַּעְתָּן עֲלָךְ מַפֶּבֶת גִיטִין וְדַעְתָּךְ עֲלָן. לֹא נִתְנְשֵׁי מִינָף מַפֶּבֶת גִיטִין וְלֹא תִתְנְשֵׁי מִינָן לֹא בּעָלָמָא דָּאָתֵי: בָּעָלָמָא הָדֵין וְלֹא בָּעָלִמָא דָּאָתֵי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רְצוֹן מִלְפְנֶיף יִי אֱלֹהֵינוּ וֶאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרְתְּף אֻמְנוּתֵנוּ בְּעוֹלְם הַנָּא עִמְנוּ לְעוֹלְם הַבָּא. " חֲנִינָא בַּר פְּפָּא רְמִי בְּר פְּפָּא רָכִישׁ בַּר פְּפָּא נַחְמָן בַּר פְּפָּא אַדְא בַּר פְּפָּא הַרוּ בַּר פְּפָא רָכִישׁ בַּר פְּפָּא סוּרְחָב בַּר פְּפָּא אַדְא בַּר פְּפָּא הַרוּ בַּר פְּפָּא הַרְחָב בָּר פְּפָּא הַיְחָבְּתֵנוּ וְצָאֱצְאֵינוּ וְצָאֱצְאֵינוּ וְצָאֱצְאֵינוּ וְצָאֱצְאֵינוּ וְצָאֱצְאֵינוּ וְצָאֱצְאֵינוּ וְצָאֶצְאֵינוּ וְצָאֶצְאֵינוּ וְצָאֶצְאֵינוּ וְנְהֶרְהֵּ בִּית יִשְׂרְאֵל הָיִת וִיְתְנִי הְעָרְהָ בִּית יִשְׂרְאֵל הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תְמִים בְּחֻקֶּיף לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלְם הֹא כִּי יִהִי לִבִּי תְמִים בְּחֻקֶּיף לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלְם הֹא לִי: יְהִי לִבִּי תְמִים בְּחֻקֶּיף לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלְם הֹא לִי: יְהִי לִבִּי תְמִים בְּחֻקֶּיף לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלְם הֹא לִי: יְהִי לְבִּי תְמִים בְּחֻקֶּיף לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלְם הֹא לִי: יְהִי לְבִּי תְמִים בְּחֻקֶּיף לְמֵעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלְם הֹא יִי לָמְדֵּינִי חְבֶּים בְּחָבִי תוֹרְתֵיך בְּא בְּחִיךְ בִּי בְם חִיִּיתְנִי: בְּרוּף אַתְּה יִי לַמְּדֵנִי חֻקְּיף: אְמֵן אְמֵן סְלָה וְעֶד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיף יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֶאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרְנוֹת. שֶׁאָנוּ מִשְׁבִּימִים וְהֵם מַשְׁבִּימִים. אָנוּ מַשְׁבִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁבִּימִים לְדְבָרִים בְּטֵלִים. אָנוּ רֲצִים לְדָבִי חְנוּ עֲמֵלִים וְאֵנֶן מְקַבְּּלִים שְּׂכָר. אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים לְחַנֵּי הְעוֹלְם הַבָּא וְהֵם רְצִים לְבָאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמִר וְאַתָּה אֲלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דְּמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֶצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטִח בְּךּ:

יְהִי רְצוֹן מִלְפָנֶיף יְיָ אֶלֹהַי בְּשֵׁם שֶׁצַוֹרְתַּנִי לְסַיֵּם מַשֶּׁכֶת גִּיטִין בֵּן תַּעַזְרֵנִי לְהַתְחִיל מַשֶּׁכְתּוֹת וּסְפְּרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמְם לִלְמֹד וּלְלֵמֵד לִשְׁמוֹר וְלַצְשׁוֹת וּלְקַבֵּים אֶת בָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךּ בְּאַהְבָּה. וּזְכוּת בָּל הַתַּנְּאִים וַאֲמוֹרְאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַצְמוֹד לִי וּלְלֵמֵד לִשְׁמֹר עְלֶיף לִי וּלְבַעִי שֶׁלֹא תַמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וִמְפִּי זַרְצִי וְדֶרִעִי זְרָצִי עַד עוֹלְם. וְתִתְקַיֵּם בִּי בְּהַתְהַלֵּכְךְ תַּנְּחָה אוֹתָךְ בְּשְׁמֹר עְלֶיף לִי יִבְרַף הַיִּי עוֹז לְעַמוֹ יִתֵּן יְיִ יְבְרֵף זְהִים בִּימִינְה בִּשְׁמֹאלְה עשֶׁר וְכְבוֹד: יְיָ עוֹז לְעַמוֹ יִתֵּן יְיִ יְבְרֵף אֵת עָמוֹ בַשְׁלוֹם:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵה רַבָּא. בְּעָלְמָא דְּהוּא עָתִיד לְאִתְחַדְּתָא, וּלְאַחָנְא מֵתַיָּא, וּלְאַסְקָא לְחַיֵּי עַלְמָא, וּלְמָעְכָּה בְּגַוָה, וּלְמֶעְכָּר פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאַתְבָא פּוּלְחָנָא דּשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיה, וְיַצְלְמִה בְּצָנְה וִיקָרֵב מְשִׁיחַה]. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלְא וּבִּוְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן, בְּמַלְכוּתִיה וִיקָרֵיה, וְיַצְעְמַח פָּרְקְנֵה וִיקָרֵב מְשִׁיחַה]. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעְגָלְא וּבִוְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן, בְּבֶרְ לְעָלָם וּלְעָלְמִי עָלְמַיּא, יִתְבָּרְף וְיִשְׁתַבּח וְיִתְבָּאֵת וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׁא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלֶּל שְׁמַה דְקְרְשָׁא בְּרָבְתָא וְשִׁרְרָתָא תְּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֶתְבּירן בְּעְלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן, וְעַל תַּלְמִידִיהוֹן וְדִי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן בְּעַלְמָא רַבְּא חָנָּא וְחָפְּדָא וְרַחְסִדְּא וְרַחְמִי וְחַיֵּי אֲרִיבִי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וּפְּרְקָנָא מִן קָּרְם אֲבוּהוֹן דִי בִשְׁמִיּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְּׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשְׁרָאל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשְׁרָאל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשְׁרָאל בָּל יִשְּרָאל, וְחִפִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשְׁה שְׁלוֹם בִּמְרוֹמְיו הוּא בְּרַחְמִיו וִעְל כָּל יִשְּרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשְׁה שְׁמִייִא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְּרָאל, וְאִמְרוּ אָמִן: עוֹשׁי מִינוּ מִינוּ מִינוּ בְעַל בָּל יִשְּרָאל, וְאִבְרְעָל בָּל יִשְּרָאל, וְחִיּים טוֹבִים עְלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְּרָאל, וְמִלּים עְמִינוּ וְעֵל כָּל יִשְּרָאל, אִמִין: עוֹשְל מִים בּיּבּים עְלִינוּ וְעַל כָּל יִשְּרָב, אְמִרוּ אְמִר בּיִבְים אִרְיב.

^{*)} פי׳ הגון על זה תמלא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר״ל מפראג בספר זכיות ח״א פ״ג,**> בסיומא וסוף תשובת הרמ״א ז״ל וכן בסוף יש״ש בב״ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.